

Socialnämnden

Nämndsordförande: Christina Funhammar

Förvaltningschef: Mona Bakhshi Poor

Datum: 2025-02-05

Verksamhetsberättelse årsbokslut (långversion)

Innehållsförteckning

1	Viktiga händelser under 2024	4
2	Ekonomisk sammanfattning	5
3	Prognossäkerhet	6
4	Mål och måluppfyllelse.....	8
5	Verksamhetsuppföljning	15
6	Uppföljning av privata utförare.....	24
7	Internkontroll	26
8	Personaluppföljning	27
9	Framåtblick.....	28
10	Målbilaga.....	31
11	Bilaga Internkontroll.....	33

I Viktiga händelser under 2024

- En granskning av utredningstider inom barn och ungdomsvård genomfördes i början av 2024.
- Lagändringar gällande skyddat boende trädde i kraft den 1 april 2024. Ändringen innebär bättre kvalitet för våldsutsatta och stärkta rättigheter för barn.
- Lag om placering av barn i skyddat boende trädde i kraft den 1 april 2024.
- Socialförvaltningen implementerar två digitala verktyg SES, samarbete efter skilsmässan och appen Birds för parterapi.
- I juni 2024 beslutade EU att massflyktingsdirektivet ska förlängas. Den 1 november 2024 trädde nya regler i kraft avseende flyktingar med tillfälligt skydd enligt massflyktingsdirektivet. Reglerna innebär att en person som har fått uppehållstillstånd med tillfälligt skydd kan ha rätt att folkbokföra sig men om folkbokföring sker efter den 1 november 2024 är stödet från samhället begränsat.
- Den 1 juli 2024 trädde ny schablonersättning till kommuner för initiala kostnader för mottagandet av utlänningar i kraft. Schablonersättning lämnas till en kommun för utlänningar som kommunen tar emot efter anvisning enligt bosättningsregelverket.
- Ändringar i Lag (1990:52) om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) träder i kraft den 1 juni 2024 avseende utvidgat utreseförbud för barn.
- Ny lag (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet trädde i kraft den 1 juli 2024.
- Ett skolsocialt team som består av fyra familjestödjare i nära samarbete med skola och fritid, började sitt uppdrag i augusti 2024.

2 Ekonomisk sammanfattning

Nämndens nettokostnad för perioden januari till december 2024 var 108 453 tkr, vilket innebär en negativ avvikelse med 1 353 tkr jämfört med budget. Avvikelsen beror till stor del på högre kostnader för ekonomiskt bistånd, fler placeringar på skyddat boende från maj månad, fler kostsamma placeringar för Barn och ungdom, men också ökade intäkter för folkbokförda ukrainare.

Intäkterna i tabellen inkluderar ersättningar från Migrationsverket med 22 875 tkr, vilket är en ökning med 5 606 tkr jämfört med budget. Intäkterna fluktuerar vanligtvis över året och det beror bland annat på inflödet av nyanlända till kommunen samt när det går att göra återsökningar av kostnader. Hittills har antalet nyanlända varit lågt, men från den 1 juli 2024 har kommunen erhållit schablonersättning för de flyktingar från Ukraina som kunnat folkbokföra sig i kommunen vilket har gjort att intäkterna ökat.

Personalkostnader i tabellen inkluderar arvoden till familjehem och kontaktpersoner motsvarande 10 290 tkr, vilket är 951 tkr lägre än budget.

Övriga kostnader i tabellen inkluderar utbetalning av försörjningsstöd med 20 123 tkr, vilket är 3 054 tkr högre än budget för perioden. Försörjningsstödet har ökat då vi har sett en ökning i antal individer som beviljats bistånd under året samt att ersättningen räknas upp enligt riksnormen på 8,7% och följer inte kommunens budgeterade indexuppräknings på 2%.

2.1 Helårsbokslut

Driftsredovisning (belopp i tkr)	Utfall 2024	Budget 2024	Budgetavvikelse	Utfall 2023
Nämndens intäkter				
Avgifter	141	357	-216	264
Övriga intäkter	30 068	22 643	7 425	24 107
Summa intäkter	30 209	23 000	7 209	24 371
Nämndens kostnader				
Personalkostnader	-66 772	-69 677	2 905	-60 546
Lokalkostnader	-12 586	-12 383	-202	-13 305
Kapitalkostnader	-8	0	-8	-3
Köp av verksamhet	-28 283	-21 043	-7 240	-18 130
Övriga kostnader	-31 014	-26 997	-4 017	-30 957
Summa kostnader	-138 662	-130 100	-8 562	-122 942
Nämndens nettokostnad	-108 453	-107 100	-1 353	-98 571

3 Prognossäkerhet

Förändring av resultat i förhållande till prognos kan förklaras med:

- En ökning av antal familjehemsplaceringar enligt socialtjänstlagen (SoL) under året jämfört med samma period förra året.
- Högre kostnader för ekonomiskt bistånd på grund av fler ansökningar och beslut samt högre uppräkningsenligt riksnormen på det ekonomiska biståndet med 8,7% jämfört med kommunens budgetram på 2%.
- En ökning efter första kvartalet av placeringar i skyddat boende kopplat till en lagändring gällande skyddat boende, som trädde i kraft den 1 april 2024. Ändringen innebär bättre kvalitet för våldsutsatta och stärkta rättigheter för barn, vilket har medfört högre kostnader för placeringar.
- Från den 1 juli 2024 har kommunen erhållit schablonersättning för de flyktingar från Ukraina som kunnat folkbokföra sig i kommunen vilket har gjort att intäkterna ökat.

Vid prognossättning under året, gällande Socialnämnden, är det alltid ett avvägande hur stor försiktighet som behövs, eftersom placeringar inom SIS - Statens institutionsstyrelse (sluten ungdomsvård eller anpassad tvångsvård för barn och unga), LVU (Lag om särskilda bestämmelser om vård av unga, LVM (Lag om vård av missbrukare i vissa fall) kan kosta 1-3 mnkr per år för bara en till två individer och att sådana eventuella beslut kan tas med kort varsel. Placering av barn och ungdomar kan i vissa fall handla om skydd och omfattas därmed av hög sekretess.

3.1 Prognossäkerhet

	Helårsprognos
Januari	0
Februari	0
Mars	0
April	-2 000
Maj	-4 000
Juni	-4 000
Juli	-4 000
Augusti	-4 000
September	-4 000
Oktober	-4 000
November	-2 000

Lagändringar gällande skyddat boende trädde i kraft den 1 april 2024.

Ny schablonersättning till kommuner för initiala kostnader för mottagandet av utlänningar i kraft 1 juli 2024

Bokslut per december	-1 353
-----------------------------	--------

4 Mål och måluppfyllelse

4.1 Österåkers verksamheter präglas av hög kvalitet

4.1.1 Nämndens verksamhet ska präglas av rättssäkerhet.

	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024
	Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom (medelvärde)	124	92	86	120

- Socialförvaltningen har arbetat med åtgärdsplanen baserad på rekommendationer från granskningen av utredningstider på barn och ungdomsvård under 2023. Detta för att säkerställa att utredningar, förhandsbedömningar genomförs inom lagstadgade tidsramar. Mer stöd i utredningsarbete i form av handledning, kollegialt stöd och chefsstöd har lett till att utredningstider har kunnat förkortas och hållas inom de lagstadgade ramarna. Utredningstiden inom barn och ungdom har kortats ner genom dessa åtgärder. Målet med utredningstider är därmed uppnått.
- Kompetensutveckling har skett gällande de lagändringar som tillkommit under året för att uppnå hög rättssäkerhet. Detta har lett till att utredningar hållit hög kvalitet som garanterar rättssäkerhet för den enskilde.
- E-tjänster och digital myndighetspost som möjliggör transparens mellan den enskilde och socialförvaltningen har använts i större omfattning än året innan. Den enskildes delaktighet och partsinsyn är viktiga delar i rättssäkerheten. Tillgång till teknisk utrustning är dock en förutsättning för att kunna ta del av e-tjänster. De flesta har tillgång till någon form av teknisk utrustning vilket möjliggör utvecklingen. Men det finns dock fortfarande många som saknar t.ex. smartphones, digital BankID och tillgång till datorer.
- Användandet av digital myndighetspost har varit en av orsakerna till förkortade utredningstider.

4.1.2 Den enskilde ska uppleva kontakten med socialtjänsten tillfredställande

	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024
 	Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - tydlig information, andel (%)	86	94	96	94
 	Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - inflytande, andel (%)	96	95	96	92
 	Brukarbedömning barn- och ungdomsvård IFO - påverka hjälp, andel (%)	78	50	43	50

Socialförvaltningen har arbetat med måluppfyllelsen genom att förenkla processer i samband med ansökan om ekonomiskt bistånd, anmälan om våld i nära relationer och tydligare information om socialtjänsten.

Informationsinsatser om socialtjänstens arbete har genomförts under året. Detta för att enskilda, anhöriga och professionella ska få bättre förutsättningar att förstå hur socialtjänsten arbetar och därmed kunna ge stöd i tidigt skede.

Digitala verktyg, digitala brevlådor och e-tjänster har använts i större omfattning än förut som en del i att förenkla kontakten med socialtjänsten. Socialförvaltningen strävar efter att erbjuda möten snabbt efter att den enskilde har efterfrågat det eller efter att anmälan har inkommit. Samverkan inom förvaltningen och med samarbetspartners syftar till att den enskildes behov kan tillgodoses oavsett vilket stödbehov den enskilde har. För att uppnå målet fortsätter även arbetet med att göra den enskilde delaktig i processerna med hjälp av tydlig dialog, vägledning och genom möten som anpassas för personen som mötet handlat om.

Resultatet visar att målet med tydlig information och öka delaktigheten i handlägningsprocessen är uppnått. Förvaltningen fortsätter att arbeta med implementeringen av barnrättsperspektivet för att barn och ungdomar samt deras vårdnadshavare ska känna sig mera delaktiga. Att öka barnrättsperspektivet är i linje av den nya socialtjänstlagen som förväntas träda i kraft under 2025.

4.2 Österåker har en robust och effektiv ekonomi

4.2.1 Nämnden ska eftersträva hög prognossäkerhet genom samtliga arbetsprocesser.

	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024
—	Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	-34	-41		-25

Preliminära uppgifter avseende 2025 publiceras v.18 2025.

Nämnden strävar efter hög prognossäkerhet genom samtliga arbetsprocesser. Genom att följa trender, samhällsutveckling och in- och utflyttning från kommunen görs prognoser på både ekonomiska utvecklingen, behovet av insatser och resurser för nämndens verksamhet.

Socialförvaltningen har medvetet använt sig av verksamheter inom egen regin för att uppnå målet. Exempel på insatser som hanteras av förvaltningen själv i stället för externa utförare är bo-coachen, budget- och skuldrådgivning, missbruksbehandling, stöd till familjer och rekrytering av familjehem.

Nettokostnadsavvikelse är avvikelse i procent mellan nettokostnad och referenskostnad för individ- och familjeomsorg, kr/inv. Nettokostnad är bruttokostnad minus bruttointäkt. Med nettokostnad avses bruttokostnad minus bruttointäkt. Nettokostnaden avser vård för vuxna med missbruksproblem, barn- och ungdomsvård, övriga insatser för vuxna, ekonomiskt bistånd samt familjerätt och familjerådgivning, avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkningsrapport. Positiva värden i resultatindikatorn indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntad och negativa värden lägre kostnadsvärde än statistiskt förväntad.

Ny lag om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet trädde i kraft den 1 juli 2024. En skyldighet införs för kommuner, arbetslöshetskassor och vissa statliga myndigheter att utbyta uppgifter som behövs för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Effekter av den nya lagen kan vid helårsrapporten inte analyseras än.

4.2.2 Socialnämnden ska bidra till social hållbarhet vid befolkningsökning utan att den ekonomiska utvecklingen relativt sett ska öka.

	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024
	Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	43	38		40

Planerad publicering av utfallet v.24 2025

Socialförvaltningen har utvecklat budget- och skuldrådgivningen och fortsatt med boendecoachningen under 2024. Att få stöd med sin ekonomi och boende ökar möjligheten till självförsörjning. Bo-coachen och samarbetet med fastighetsvärdar i kommunen är aktiviteter som socialförvaltningen har gjort för att fler ska ha tillgång till eget boende. Enskilda som har haft behov av ekonomiskt bistånd över en längre tid får hjälp att kartlägga sina styrkor och hinder för att hitta strategier till självförsörjning.

4.3 Österåker är en trygg kommun för de som vistas, verkar och bor här

4.3.1 Medarbetare som i sin yrkesroll får kännedom eller misstänker att ett barn far illa ska anmäla det

	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024
	Information om skyldigheten att anmäla oro för barn ska ges till personal som kommer i kontakt med barn i sitt yrke. (1 gång per år)			100 %	100 %

Kunskap om anmälningsplikten ingår i utbildningen som medarbetare inom socialtjänsten har. För att säkerställa att professionella följer anmälningskyldigheten ges information om anmälningskyldigheten vid introduktionen av nya medarbetare. Kunskap om orosanmälningar ingår också i utbildningen; *handläggning av barn och unga*, i utbildningskonceptet Yrkesresan,

som alla nyanställda deltar i.

Avdelningen barn och familj arbetar med att informera samverkansaktörer om anmälningsplikten. Under 2024 genomfördes information till 13 förskolor, 5 skolor, en fritidsverksamhet och även sjöräddningen. Målet med att all personal inom socialförvaltningen ska ha kunskap om orosanmälan för barn är uppnått.

4.3.2 Ingen som får insatser av nämnden ska vara utsatt för missförhållanden eller risk för allvarlig skada.

	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024
	 Informera om rapporteringsskyldigheten enligt Lex Sarah till den som påbörjar en anställning eller praktikperiod inom socialförvaltning. Information om rapporteringsskyldigheten ska därefter ges återkommande, minst en gång per år.			100 %	100

Kunskap om anmälningskyldigheten ingår i utbildningen som medarbetare inom socialtjänsten har. För att säkerställa att medarbetare känner till rutinerna gällande avvikelser, rapportering av ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande ges information om rapporteringsskyldigheten enligt Lex Sarah vid introduktion av nya medarbetare. Rutinen för rapportering och hantering av risk för allvarliga missförhållanden eller allvarliga missförhållanden finns tillgänglig för alla som arbetar inom socialförvaltningen och därmed är målet uppfyllt. Medarbetare uppmuntras att rapportera händelser som kan innebära en risk för missförhållanden.

För att säkerställa trygga placeringar av barn träffar en särskild utsedd socialsekreterare det placerade barnet minst fyra gånger per år.

Kunskapsutveckling av socialtjänsten är en viktig del av arbetet mot målet att Österåker ska vara en trygg kommun för dem som vistas, verkar och bor i kommunen.

4.3.3 Öka kvalitet i mötet mellan socialtjänstens medarbetare och invånare.

	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024
	Deltagande i Yrkesresan ska omfatta alla som utbildningen är till för.			100	100 %

Deltagande i % för verksamheter som erbjuds utbildning inom Yrkesresan

Kompetenshöjande insatser för att höja kvaliteten i mötet mellan socialtjänstens medarbetare och invånare har ägt rum under året. Exempel på utbildningar inom Yrkesresan och andra utbildningar är:

- Handläggning av barn och ungdomar
- Handläggning av unga lagöverträdare
- Ett hem att växa i
- Adolescent Drug Abuse Diagnosis) (ADAD)
- Skyddat boende
- Samtal med barn

Utöver utbildningar har socialförvaltningen arbetat med omvärldsbevakning genom de professionella nätverken som förvaltningen ingår i. Utbildningskonceptet Yrkesresan har blivit en självklar del av kompetensförsörjningen. Tejping-metoden har använts i arbetet med att stötta familjer och för att stötta kommunikationen som kan brista på grund av funktionsnedsättning eller bristande språkkunskaper vid traumabehandling.

Socialförvaltningen har implementerat två digitala verktyg för att öka stödet till par. Dessa är SES- samarbete efter skilsmässa och Birds som är en parterapi-app. Dessa digitala verktyg har som syfte att komplettera utbudet av stöd till par och stärka föräldraskapet vid separation. Vid slutet av året hade SES 35 och Birds 219 användare. Därmed har målet uppnåtts gällande kompetenshöjning. Arbetet med att öka kvaliteten fortsätter.

4.4 Österåkers utveckling sker med fokus på en hållbar framtid

4.4.1 Nämnden ska bidra till att miljöpåverkan minskar inom upphandlade tjänster under 2024

	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024
	Andel upphandlingar 2024 där nämnden har ställt krav att minska negativ miljöpåverkan i utgångspunkt i miljö och klimatprogrammet.			100 %	100 %

Andel upphandlingar där krav på minska negativ miljöpåverkan ställs

Socialförvaltningen har under 2024 arbetat med att förbättra avtalen kopplade till de insatser som inte utförs i egen regi. Genom att ha bättre och tydligare avtalsvillkor kan kvaliteten i insatser säkerställas. Tillsammans med Upphandlingsenheten har hållbarhetskrav lagts till i de avtal som har omarbetats. Målet har därmed uppnåtts.

5 Verksamhetsuppföljning

5.1 Verksamhetsuppföljning - helårsbokslut

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	Utfall 2024	Budget 2024	Budgetavvikelse	Utfall 2023
Förvaltningsledning och förvaltningsstöd	-9 653	-10 911	1 259	-8 686
Nämnd	-1 355	-1 415	60	-1 303
Barn och ungdom	-43 411	-38 742	-4 669	-34 412
Familjerätt, familjerådgivning, familjebehandling	-12 527	-11 682	-845	-10 389
Vuxenstöd missbruk	-12 878	-13 430	551	-12 094
Våld och övrigt vuxna	-8 835	-6 458	-2 376	-7 623
Ekonomiskt bistånd	-28 943	-24 994	-3 949	-24 534
Nyanlända	9 149	532	8 617	472
Verksamhetens nettokostnader	-108 453	-107 100	-1 353	-98 571

5.2 Nämnd

Socialnämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom socialtjänstens enligt SoL, LVM, LSB och LVU och lagstadgade uppgifter inom socialtjänsten, förutom det som faller under andra kommunala nämnder, så som omsorgen om äldre och personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter enligt skuldsaneringslagen, flyktingmottagning och familjerådgivning.

Socialnämnden har haft elva sammanträden under helåret 2024.

5.3 Ledning och förvaltningsstöd

Förvaltningen leds av socialdirektören tillsammans med ledningsgruppen. På avdelningen för förvaltningsstöd arbetar nämndsekreterare, sakkunniga, förvaltningsjurist, webbredaktör, systemförvaltare, administrativa handläggare, avgiftshandläggare samt boförvaltare. Enheten förvaltningsstöd stöttar enheter inom socialförvaltningen.

5.4 Barn och ungdom

Stöd till barn och föräldrar

Avdelningen barn och familj består av mottagning, familjestödjare, föräldrastödjare, utredning barn 0-12 år, utredning ungdomar 13-20 år, familjehemsvård, familjerätt, familjerådgivning, familjemottagning, familjecentral och ungdomstjänst. Socialförvaltningen utreder, beviljar och

följer upp insatser för barn och unga (upp till 20 år) med stöd av SoL eller LVU. I detta arbete ingår ensamkommande barn och unga. Förvaltningen bedriver öppenvård i egen regi i form av familjebehandling med barnens behov i fokus. Förvaltningen har avtal med Alternativ till våld (ATV) som ansvarar för att erbjuda barnsamtal i grupp eller individuellt.

Utredningstider

En granskning av utredningstider inom barn och ungdomsvård genomfördes i början av 2024. Utifrån granskningen rekommenderade revisorerna socialnämnden:

- att säkerställa att data för förhandsbedömningar går att följa för samtliga anmälningar
- säkerställa att utredningar genomförs inom lagstadgade tidsgränser.
- ta del av regelbunden uppföljning avseende tider för förhandsbedömning och skyddsbedömningar. Socialnämnden har gjort en handlingsplan i enlighet med rekommendationerna och arbetar med åtgärderna.

Avdelningen Barn och familj har arbetat aktivt med att alla utredningar ska slutföras inom fyra månader. Under 2023 var 4% av utredningarna längre än fyra månader, 2023 var siffran 17% och 2022 ännu högre. Genom att hålla utredningstider uppnås högre rättssäkerhet för barn och ungdomar.

Rekrytering av familjehem HVB

Socialförvaltningen rekryterar, utreder, utbildar och handleder jourhem, familjehem, kontaktpersoner, kontaktfamiljer samt utreder särskilt förordnad vårdnadshavare och umgängesstödjare. I jämförelse med övriga kommuner i nordost har förvaltningen i stor utsträckning lyckats rekrytera egna familjehem främst inom kommunens geografiska område.

Genom egna kontrakterade jourhem kan förvaltningen undvika jourhemsplaceringar hos konsulentstödda familjehem. Förvaltningen arbetar aktivt för att hitta hemmaplanslösningar. Placeringen kan kompletteras med familjebehandling som ett alternativ till en HVB - placering. Kostnader för familjehemsplaceringar har ökat under 2024. Ökningen beror på att flera barn har haft behov i form av familjehem än föregående år.

Ibland är hemmaplanslösningar inte tillräckliga. I vissa fall behövs miljöombyte för att bryta antisociala kontakter. I sådana fall tillgodoses behovet genom placeringar på HVB eller i familjehem på annan ort samt i vissa fall på SIS. Placeringar på HVB eller SiS medför ökade kostnader. Antalet sådana placeringar har varit lågt.

Stöd till föräldrar och familjer

Intresset för att få stöd av föräldrastödjare har ökat och fler än tidigare har fått stöd i sin föräldraroll. Ökningen antas bero på informationssatsningar och att stödet upplevs tillgängligt. För att öka tillgängligheten ytterligare och tillgången till förebyggande insatser i tidigt skede, utökas möjligheten till att få stöd från så kallade öppna mottagningen tillhörande familjemottagningen. Den öppna mottagningen är en icke biståndsbedömd insats.

Förvaltningens skolsociala team började sitt uppdrag i augusti 2024. Det

skolsociala teamets familjestödjare ger stöd som syftar till tätt samarbete mellan skola, fältgrupp och socialtjänst. Familjestödjare har en operativ roll och kommer att arbeta med skolan, dess elevhälsoteam och med fältgruppen. Det skolsociala teamet syftar till att fler barn ska klara sin skolgång, förebygga att barn riskerar att fara illa eller utsättas för brott samt ge stöd till familjer i tidigt skede. Målet är också att uppmärksamma och motverka psykisk ohälsa, missbruk och kriminell livsstil. Stödet som familjestödjare ger ges utan ett biståndsbeslut.

Med hjälp av samtalsmodellen "Hela barn" får föräldrar som är i hög konfliktnivå stöd att samtala om frågor som rör det gemensamma barnet. Samtalsmodellen ska göra skillnad för både föräldrar och barn. Förvaltningen har även tecknat avtal med Samarbete efter skilsmässa (SES) som är ett digitalt verktyg som kan hjälpa par i en separationsprocess. Verktöget är kostnadsfritt, kan användas som självhjälpsverktyg på egen hand eller som en del i familjebehandlingen eller rådgivningen. Verktöget har barnets behov i fokus och stödjer vårdnadshavare i samtal om skilsmässa, prata med sitt barn om den nya familjesituationen på ett ansvarsfullt sätt.

5.4.1 Barnavårdsärenden

Nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
Antal förhandsbedömningar, helår	2 044	2 196	2 279	2 372	2 372	2 325
Öppnade utredningar	593	520	519	512	512	529
Antal öppnade insatser	214	260	171	236	236	174
Utredningar unika barn/unga	498	503	511	462	462	519
Andel barn/unga i kommunen	4 %	4 %	4 %	4 %	4	4

5.4.2 Barn och ungdom, antal placeringar

Nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
Totalt med stöd av LVU	13	19	22	16	16	22
HVB 0-18 år (ej ensamkommande)	2	2	1	0	0	3
HVB 19-20 år (ej ensamkommande)	1	1	0	0	0	1
Familjehem 0-18 år (ej ensamkommande)	14	11	12	17	17	16
Familjehem 19-20 år (ej ensamkommande)	3	2	3	1	1	2

Nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
Ensamkommande i familjehem	8	6	4	4	4	5

5.5 Familjerätt och familjerådgivning

Socialförvaltningen gör vårdnads-, boende- och umgängesutredningar på uppdrag av tingsrätten samt verkställer domar om umgängesstöd, utreder frågor som rör adoptioner, fastställer faderskap och ger samtalsstöd och samarbetsamtal till familjer i familjerättsliga frågor utifrån vad som är bäst för barnet.

Målet med samarbetsamtal är att föräldrar ska hitta former för att kunna samarbeta kring barnet. Det handlar om att komma överens i frågor om vårdnad, boende, umgänge och försörjning utan att behöva vända sig till domstol. I samarbetsamtalen kan föräldrarna få hjälp med att träffa muntliga eller skriftliga avtal om hur frågorna ska lösas.

För att stärka barnrättsperspektivet i vårdnadsprocessen finns det sedan den 1 mars 2022 krav på att föräldrar ska ha deltagit i ett informationssamtal innan de inleder en tvist i domstol om vårdnad, boende och umgänge. Målet med detta samtal är att ge föräldrarna relevant information som kan underlätta för dem att i ett tidigt skede och hitta den lösning som är bäst för barnet. Förvaltningen kan se tendenser till att informationssamtalen minskar antalet tvister i domstol.

Förvaltningen arbetar för att införa flera digitala verktyg i sin kommunikation med de enskilda. Detta för att öka effektiviteten och säkerheten. Att använda digitala verktyg i behandlande syfte inom familjerådgivning antas öka i framtiden.

Socialförvaltningen implementerar två digitala verktyg SES, samarbete efter skilsmässan och parterapi-appen BIRDS. Verktuget SES ska kunna användas av personer i separationsprocess och/eller av professionella som ska stötta dem i denna process. Verktuget BIRDS riktar sig till par som behöver stöd i sin relation.

Familjerådgivning erbjuds både genom kommunen och externt då Lagen om valfrihet tillämpas (LOV). Den enskilde väljer själv vilken familjerådgivare som den vill få stöd från. Det digitala verktuget Samarbete efter skilsmässa (SES) kan även användas av professionella i familjebehandlingen som ett verktyg.

5.6 Vuxenstöd missbruk

Enheten vuxenstöd arbetar med att ge stöd till vuxna med missbruk av beroendeframkallande medel och spelberoende. Socialförvaltningen utreder och beslutar om insatser avseende beroende och följer upp dessa. Sedan 2018 ingår spel med pengar i socialtjänstens ansvar. Förvaltningen bedriver

öppenvård i egen regi för målgruppen och köper vid behov dygnet - runt - vård av olika upphandlade aktörer. Antalet placeringar på HVB-hem är något färre än under samma period året innan.

Implementering av UBÅT (Uppföljning och beskrivning av åtgärder). Metoden används tillsammans med ASI (Addiction Severity Index). ASI Uppföljning är en standardintervju för uppföljning av personer i missbruks- och beroendevård. Den används för att stämma av personens situation och hjälpbehov samt för uppföljning av insatser. UBÅT som metod används för att utvärdera och beskriva åtgärder för klienter i missbruksvården. I UBÅT kan varje åtgärd som beslutats för en klient registreras. Syftet med metoden är att mäta effektiviteten med en insats på gruppnivå. Det pågår utvecklingsarbete även kring andra evidensbaserade metoder genom deltagande i ett forskningsprojekt EPI (Effektiv planering av insatser) vid Umeå universitet.

Beroendeteamet Flotten har fortsatt med utbildning till anhöriga om medberoende. Syftet är att öka kunskapen om medberoende och det egna beteendet som är kopplat till medberoende. Som anhörig får man också möjlighet att utbyta erfarenheter med andra i liknande situation. Kompetensutveckling har även skett kring kriminalitet som livsstil.

Det har möjliggjorts att den enskilde kan boka tid med beroendeteamet via en digital bokningssida. Enskilda med beroendeproblematik kan beviljas boendestöd för att klara av att sköta hemmet och vardagssituationer. Boendestödet är en del av Flottens verksamhet.

5.6.1 Vuxna med beroende, antal placeringar

Nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
HVB enligt SoL	13	12	10	3	3	10
Totalt med stöd av LVM	1	0	0	1	1	1
Övrigt enligt SoL	4	5	5	5	5	5

5.7 Ekonomiskt bistånd

Socialförvaltningen utreder och beslutar om ekonomiskt bistånd. Socialförvaltningen strävar mot att fler ska bli självförsörjande och stöttar i denna process. Detta är en del i arbetet att uppnå målet om en ekonomi i balans. Det är viktigt att utreda sökandes hinder och resurser för egen försörjning och säkerställa att de känner till och söker andra ersättningar som finns inom socialförsäkringssystemet. Under 2024 har kostnaden för försörjningsstödet ökat vilket beror på att riksnormen ökade och att flera har fått bistånd jämfört med 2023.

Socialnämnden följer upp hur många barn som berörs av ekonomiskt bistånd. Detta gör man för att belysa barnet som rättighetsbärare och att varje barn har

rätt att åtnjuta social trygghet samt den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling. Avdelningen har fått kompetensutveckling i barnrättsperspektivet och implementerat barnkonsekvensanalyser i utredningarna.

Förvaltningen samverkar med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och samordningsförbundet i Roslagen. Samverkan med beskrivna verksamheter sker vid behov av alla enheter inom förvaltningen.

1. **Arbetsmarknad- och integrationsenheten** inom Kommunstyrelsens förvaltning har sedan 2022 erbjudit individuellt stöd till arbetssökande. Detta inkluderar hjälp med att uppdatera ansökningshandlingar, förbereda sig för kommande intervjuer samt att få praktikplatser eller anställningar
2. **Samordningsförbundet** Roslagen finansierar stöd och arbetslivsinriktad rehabilitering till målgruppen som står långt från arbetsmarknaden och behöver stöd från olika myndigheter för att kunna studera eller arbeta. Det kan vara unga som avslutat skolan i förtid, långtidssjukskrivna, personer med psykisk funktionsnedsättning eller nyanlända som behöver integreras i arbetsliv och samhälle. Finansiering och samordning sker med sex Stockholms kommuner, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Region Stockholm.

Ett nytt operativt deltagarprojekt Lumena kommer att pågå från 1 maj 2023 till och med december 2025. Genom att arbeta med deltagaren, utifrån dennes motivation, resurser och behov är målet att stärka och utveckla individen för att kunna närma sig arbete eller studier. Projektet ska verka för att öka möjligheterna till etablering och återinträde på arbetsmarknaden för kvinnor och män i arbetsför ålder som anses stå särskilt långt från arbetsmarknaden. Det ska genomföras bland annat genom individcentrerat stöd. Projektet delfinansieras av europeiska socialfonden.

Målet har varit att 75% av hushåll med ekonomiskt bistånd ska inkomma med ansökan via e-tjänsten. För att uppnå målet ska de enskilda få möjlighet att lära sig hur man ansöker via e-tjänsten genom en pedagogisk film. Resultatet för år 2024 blev 65 %. För att öka möjligheten till självförsörjning ska alla som haft ekonomiskt bistånd 6 månader eller mer få en FIA utredning där styrkor och hinder kartläggs för att stötta i planering framåt.

Arbete har pågått för att uppdatera rutiner för arbetet med felaktiga utbetalningar i ekonomiskt bistånd inklusive polisanmälan och återkrav. Rutiner för uppföljning har utvecklats så att ärenden följs upp tätare. Arbetet med att införa en robotfunktion som underlättar inhämtning av uppgifter om folkbokföring har pågått under året och kommer att utvärderas under 2025.

5.7.1 Ekonomiskt bistånd

Nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
Försörjningsstöd, tkr	20 118	18 765	16 927	20 120	20 120	17 068

Nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
Antal hushåll genomsnitt per månad	187	159	146	179	179	149
Antal berörda barn i genomsnitt	129	114	65	74	74	66

5.8 Våld och övrigt – vuxna

Övriga insatser vuxna omfattar våld i nära relationer, budget- och skuldrådgivning, dödsboudredningar, vråkningsförebyggande arbete samt bostadscoach. För att hjälpa våldsutsatta att hitta en långsiktig boendelösning har socialförvaltningen samarbetat med fastighetsbolaget Heimstaden. Samarbetet har lett till att förtur kan tillämpas vid våldsutsatthet. E-tjänst för anmälan i våldsärenden syftar till att underlätta processen och möjliggör anonymitet.

Att ge stöd till enskilda som är våldsutsatta och brottsoffer är en del av socialtjänstens arbete. Därför behöver socialtjänsten insatser för enskilda som behöver hjälp att komma ifrån att sälja sexuella tjänster och till enskilda som behöver stöd för att sluta köpa sexuella tjänster. Socialtjänsten har ingått i avtal med KAST mottagning som hjälper enskilda som vill komma ifrån att köpa sexuella tjänster eller problematiskt sexuellt beteende och med MIKA mottagning som hjälper enskilda som säljer sexuella tjänster.

Utbildningar i våld i nära relationer och hedersrelaterat våld har hållits för personal inom socialförvaltningen. Detta för att fler ska kunna upptäcka och agera för att utsatta personer och deras barn ska få hjälp i sin situation. Det finns även etablerad rutin för samverkan kring våldsutsatta som kan ha behov av ekonomiskt bistånd.

Lagändringar gällande skyddat boende trädde i kraft den 1 april 2024. Ändringen innebär bättre kvalitet för våldsutsatta och stärkta rättigheter för barn. Personalen har fått utbildning i nya regler gällande skyddat boende och brottsoffer och därefter arbetat med att förbättra kvaliteten i skyddade boenden genom uppdaterade avtalsvillkor. Bland brottsoffer som kan behöva skydd ingår våldsutsatta, enskilda som behöver lämna grov gängkriminalitet och deras anhöriga. På grund av de ökade kraven på skyddade boenden har kostnaden för placeringar ökat under 2024.

Skuld- och budgetrådgivning och förmedlingsmedel är insatser som ges för att förebygga avhysningar, skuldspiraler och uppnå ekonomisk stabilitet på sikt. Skuld- och budgetrådgivare kan även ge stöd med att ansöka om skuldsanering hos Kronofogden. För att erbjuda bättre service för invånare har fysiska möten möjliggjorts.

Enheten ekonomiskt bistånd samarbetar med Aleris i konsultativt syfte. Samarbetet syftar till att stödja förvaltningen i frågor rörande försäkrings- och medicinska ärenden, rätten till andra ersättningar från socialförsäkringssystemet

och arbetsförmågebedömningar.

Den kommunala budget- och skuldrådgivningen har som uppgift att hjälpa invånare med att få en överblick över sin ekonomi och få praktiska råd att hantera och prioritera sina skulder. Budget- och skuldrådgivning kan även hjälpa till med ansökan om skuldsanering.

Provisorisk dödsboförvaltning ingår i enhetens uppdrag när den avlidne saknar anhöriga eller om de anhöriga vägrar att befatta sig med dödsboet. Under delåret har ersättning för provisorisk dödsboförvaltning tagits i bruk.

5.9 Nyanlända

Med stöd av Bosättningslagen erbjuder kommunen bostäder till nyanlända under två år efter ankomst till kommunen. Alla nyanlända erbjuds att träffa en bostadscoach på förvaltningen, vars uppdrag är att stötta och ge råd i sökandet efter egen bostad. Bostadscoachen erbjuder en så kallad *boskola* för alla nyanlända i samband med ankomst där information lämnas om livet i Sverige, hur det fungerar att bo i en lägenhet, vad som är viktigt att tänka på till exempel bostadskö, elförbrukning och hyresskulder.

En nyanländ person kan även bosätta sig själv i kommunen utan anvisning. Då måste personen ordna sitt boende själv. Mottagnings- och integrationsarbetet utförs av Näringslivsavdelningen tillhörande Kommunstyrelseförvaltningen. Socialnämnden utreder och beviljar ekonomiskt bistånd, administrerar uthyrning av lägenheter, och stöttar nyanlända till självförsörjning.

Massflyktsdirektivet

EU:s beslut den 4 maj 2024 om att förlänga massflyktsdirektivet med ett år har haft påverkan på enhetens arbete. Detta beror på att kommunen fick ansvar för bosättningen för flyktingar från Ukraina som genom beslutet fick möjlighet att folkbokföra sig. Kommunen fick anvisningar avseende de flyktingar som hade möjlighet att folkbokföra sig. De som folkbokförde sig erbjöds andrahandshyreskontrakt på de lägenheter som personerna bodde i redan sedan massflyktsdirektivet kom. Andrahandshyreskontrakten gällde därmed bostäder som kommunen hade ordnat utifrån sitt bosättningsansvar.

De flyktingar som inte folkbokförde sig eller inte hade rätt att göra det än omfattas fortfarande av Lagen om mottagande av asylsökande (LMA) och ingår därmed i Migrationsverkets ansvar.

Ansvaret för flyktingar som fick en folkbokföring övergick till kommunen. Genom folkbokföring fick dessa flyktingar tillgång till de rättigheter som folkbokföring medför som t.ex. rätt att ansöka om ekonomiskt bistånd, rätt till etableringsprogram via arbetsförmedling och rätt till sjukvård.

Migrationsverket anvisade 65 personer från Ukraina till Österåkers kommun i juni-augusti. Anvisningen gav kommunen information om vilka personer som då hade möjlighet att ansöka om folkbokföring hos Skatteverket.

Till och med 31 december 2024 har Österåker erbjudit 78 personer från Ukraina boende via socialförvaltningen, i enlighet med anvisningen. De flesta

har bott i kommunen under tiden som massflyktsdirektivet har pågått. Av de anvisade personerna har 6 personer valt att inte folkbokföra sig. Detta kan bero på att de väntar på besked om folkbokföring eller inte har bestämt om de vill stanna i landet.

Ny schablonersättning

Den 1 juli 2024 trädde en ny schablonersättning till kommuner för initiala kostnader för mottagandet av utlänningar i kraft. Schablonersättning lämnas till en kommun för utlänningar som kommunen tar emot efter anvisning enligt bosättningsregelverket. Ersättningen omfattar initiala kostnader för ekonomiskt bistånd, hyreskostnader för att hålla bostäder tillgängliga för bosättning och vissa initiala kostnader för mottagandet av kvotflyktingar (förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar). Schablonersättning betalas ut till kommunen som kompensation för att ansvaret för nyanlända har gått över till kommunen. Migrationsverket betalar fortsatt dygnersättning för de flyktingar som omfattas av LMA och därmed ingår i Migrationsverkets ansvar. Den nya schablonersättningen har haft en positiv inverkan på nämndens intäkter 2024.

5.10 Klagomål och synpunkter samt icke verkställda beslut

Under 2024 har det inkommit **nio** klagomål till nämnden. Alla synpunkter och klagomål följs upp av berörd enhetschef och återkopplas till den klagande, om denne inte är anonym. Återkoppling sker inom fjorton dagar och utgör tillsammans med Lex Sarah-rapporter ett underlag i förvaltningens kvalitetsarbete. Synpunkterna som inkom gällde handläggning, information och bemötande.

De inkomna klagomålen berör förvaltningens information om förutsättningar till stöd, bemötande och synpunkter på utredningsförfaranden. Varje enskilt klagomål hanteras utifrån dess specifika frågeställning. Socialnämnden prioriterar hantering av synpunkter och klagomål genom återkoppling till den klagande och vidtar relevanta åtgärder utifrån klagomålet. Socialnämnden ser synpunkter och klagomål som en viktig del i arbetet med att utveckla verksamheten.

Under delåret har två rapporter om Lex Sarah upprättats inom Socialnämnden och anmälts till IVO.

Nämnden har inte rapporterat några ej verkställda beslut under 2024. Det innebär att nämnden har kunnat ge det stöd som den enskilde har beviljats inom tre månader från att beslutet om insats fattades.

6 Uppföljning av privata utförare

6.1 Privata utförare

Verksamhet	Privat utförare	Omfattning/andel av verksamhet
Familjerådgivning LOV		9 företag inkl. kommunens egna utförare
HVB-barn och unga ramavtal	ADDA-inköpscentral ansvarar för avtalsuppföljning	ramavtal omfattar 9 delområden utifrån åldern och behovets art.
HVB	Statens institutionsstyrelse (SiS)	
Familjehem	Lepidus Care AB	

Privata utförare som genom avtal utför verksamhet på nämndens uppdrag följs upp. Det gäller:

- Verksamheter upphandlade enligt lag om offentlig upphandling (LOU)
- Verksamheter upphandlade enligt lag om valfrihetssystem (LOV)
- Verksamheter som är direktupphandlade genom avtal

De verksamheter som omfattas är:

- Hem för vård eller boende (HVB)
- Stödboende
- Verksamhet med konsulentstöd till familjehem och jourhem som tar emot barn
- Skyddat boende
- Familjerådgivning

Förvaltningen genomför årliga kontroller av giltiga tillstånd för de privata utförare som används. Vid behov eller när det anses lämpligt genomförs verksamhetsbesök.

Vid individuppföljningar görs en bedömning om huruvida insatsen har genomförts enligt beslut och gällande författningar, av den enskildes situation samt om några behov av andra insatser har identifierats. Individuella insatser till klienter följs upp av ansvarig socialsekreterare. Om det framkommer information som inte medför byte av verkställighet, men som bedöms vara en avvikelse från avtalet görs en ”riktad uppföljning” av de brister eller synpunkter som socialsekreteraren angett.

Innan placering på HVB, stödboende eller annan tillståndspliktig verksamhet kontrollerar socialsekreteraren att utföraren har giltigt tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg. Därefter görs en årlig kontroll av de utförare som är aktuella.

I samband med tecknande av nytt avtal besöks respektive utförare av familjerådgivning. En årlig verksamhetsuppföljning garanterar att utförare följer avtalet och angivna kvalitetskrav. Uppgiftsskyldighet råder avseende årlig

mängdstatistik inom familjerådgivning. Denna mängdstatistik sammanställs och redovisas till Socialnämnden och till Myndigheten för familjerätt och föräldrastöd.

Ramavtal som slutits i samverkan med andra kommuner, Adda eller liknade följs upp gemensamt. Plan för hur och när uppföljning ska ske beslutas gemensamt av deltagande kommuner.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) bedriver tillsyn och beslutar om tillstånd för enskilda verksamheter.

7 Internkontroll

Socialförvaltningen säkerställer att det dagliga arbetet sker utifrån aktuella rutiner, styrdokument och lagar. Rutiner och styrdokument revideras vid behov och delges medarbetare på möten och genom att dessa publiceras på intranätet.

Socialförvaltningen har en kompetensförsörjningsplan där behov av kompetenser på kort och på längre sikt finns identifierade. Planen uppdateras årligen och används som underlag för rekrytering, personal- och verksamhetsplanering.

Socialförvaltningen arbetar med policyn Hållbart resande genom att lyfta den på arbetsplatsträff (APT) och genom att uppmuntra personalen att genomföra arbetsresor och resor i tjänst mera hållbart.

Loggningskontroll i verksamhetssystemet avseende medarbetares informationssökningar görs två gånger årligen. Tillgången till arkiv och handlingar och verksamhetssystem är begränsad med behörigheter till endast personal som har behov av tillgång i sin arbetsroll.

8 Personaluppföljning

8.1 HR

8.1.1 Antal anställda

Nyckeltal	Utfall Helår 2022	Utfall Helår 2023	Utfall Helår 2024
Antal årsarbetare, tillsvidareanställda, 31 dec respektive 31 aug	64	74	76,5
Antal årsarbetare, tidsbegränsad anställning, 31 dec respektive 31 aug	4	0	1
Totalt antal årsarbetare, 31 dec respektive 31 aug	68	74	77,5
Antal anställda med månadslön, 31 dec respektive 31 aug	68	78	82

Helår 2023 och 2024 har justerats med hänsyn till personal som arbetar både för Socialnämnden och Vård och Omsorgsnämnden.

8.1.2 Sjukfrånvaro

Nyckeltal	Utfall Helår 2022	Utfall Helår 2023	Utfall Helår 2024
Sjukfrånvaro, per helår respektive jan-juni vid delår	4,9	3,6	3,4
Andel av sjukfrånvaron som är långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	46	56	25
Andel av sjukfrånvaron som är korttidsfrånvaro	54	44	75

9 Framåtblick

Ökad befolkning

Österåkers kommuns befolkning ökar och ökningen förväntas fortsätta. Ökningen beror huvudsakligen på nyproduktion av bostäder, vilket leder till bedömningen att fler familjer med minderåriga barn flyttar in i kommunen. Enligt aktuell befolkningsprognos beräknas åldersgrupperna 0-17 år öka med 32 % och 18-19 år med 23 % fram till 2031. Åldersgrupp 0-17 år bedöms vara den åldersgrupp av innevånare som i huvudsak påverkar volymerna inom Socialnämnden.

Barn och unga

Socialstyrelsen har under flera år sett en ökning av orosanmälningar och att drygt fyra av tio anmälningar beror på förälders eller vårdnadshavares problem, bland annat psykisk ohälsa, missbruk, omsorgssvikt eller försummelse. Den viktigaste förklaringen till ökningen bedöms vara att anmälningsbenägenheten ökat. Orosanmälningar om barn som far illa har tidigare ökat i kommunen, men är ungefär i samma nivå som föregående år. Däremot har antalet utredningar ökat.

I propositionen "Tryggare hem för barn" föreslås lagändringar som syftar till att stärka skyddet för barn mot våld och andra kränkningar samt stärka tryggheten och stabiliteten för barn som är placerade i familjehem. Bland annat föreslås ändringar i föräldrabalken för att säkerställa att barnets rätt att skyddas mot våld går före föräldrarnas rätt till umgänge med barnet. Det ska uttryckligen anges vilka faktorer som ska ligga till grund för bedömningen av om vårdnaden av ett barn som är placerat i familjehem ska flyttas över till familjehemsföräldrarna. Lagändringen innebär förtydligande avseende handläggning av vårdnadsöverflyttningsärenden och kan leda till att antal ärenden med vårdnadsöverflyttningar ökar. Socialtjänsten åtar sig även att informera om möjligheten till offentliga biträden för både barn och vårdnadshavare i samband med domstolshandlingar om vårdnadsöverflyttningar. Förslaget innebär marginellt ökade kostnader för kommuner. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Ändringar i socialtjänstlagen

Den nya socialtjänstlagen föreslås träda i kraft i juli 2025. Förändringarna innebär att socialförvaltningen ska arbeta förebyggande i större utsträckning än tidigare och fånga behov innan de blivit för stora. Socialtjänsten ska bli lättare att nå och vara tillgänglig i större utsträckning. Flera insatser ska kunna ges utan behovsprövning. Förändring av socialtjänstlagen förväntas minska antalet ärenden som ska utredas samtidigt som det ställs ökade krav på att verksamheten ska bedrivas med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Missbruk- och beroendevården

Kommunen och regionen delar ansvaret för missbruks- och beroendevården. Kommunen ansvarar för behandlingsinsatser som öppen- och institutionsvård. Regionen tillhandahåller medicinsk vård. En diskussion om huvudmannskapet har pågått och kommer att pågå framöver. Samsjuklighetsutredningens

slutbetänkande publicerades den 31 januari 2023. Slutbetänkandet pekar ut tre principer:

1. Tvångsvård för skadligt bruk eller beroende ska ges samordnat med annan psykiatrisk vård och vara en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja.
2. Tvångsvård ska användas för att förhindra dödsfall och allvarlig sjukdom.
3. Verksamheter som bedriver heldygnsvård med tvång ska vara i ständig utveckling för att göra vården så trygg och meningsfull som möjligt.

Socialnämndens ansvar förblir oförändrat i stora delar med fyra huvudsakliga ansvarsområden:

- uppsökande verksamhet, information om och förmedling till samhällets stöd
- stöd för basala behov som försörjning, boende, sysselsättning, trygghet och sociala sammanhang
- stöd för att utveckla den enskildes resurser, funktionsförmåga och möjligheter till självständigt liv
- stöd till närstående

Förslagen på lagändringar i delbetänkandet SOU 2021:93 och i detta betänkande föreslås att träda i kraft den 1 januari 2026.

Våld

Våld i nära relationer är ett folkhälsoproblem, med allvarliga fysiska och psykiska konsekvenser för den som utsätts och kan även leda till svåra sociala problem. Vanligast är att kvinnor utsätts för våld i nära relationer, och den som utövar våldet är oftast en manlig partner eller före detta partner. Barn som tvingas bevittna våld i sin närmiljö riskerar att fara mycket illa. En förutsättning för att våldsutsatta ska få adekvat vård, stöd och hjälp är att våldsutsattheten upptäcks. I takt med att våldet synliggörs kommer behoven av stöd och skyddat boende att öka vilket kommer att påverka kostnaderna.

Ekonomiskt bistånd

Regeringen planerar för att genomföra en omfattande bidragsreform för att ta itu med det stora utanförskapet och består av tre delar:

- Ett bidragstak för att bidragen inte ska vara högre än inkomsten vid arbete
- En successiv kvalificering till den svenska välfärden
- Ett aktivitetskrav för att få försörjningsstöd för att motverka långvarigt bidragsberoende och närma sig egen försörjning

Aktivitetskravet syftar till att genom krav och stöd bidra till att fler ska komma i arbete eller närma sig arbetsmarknaden. Myndigheter och kommuner har fått promemorian på remiss och ska svar senast 11 mars 2025.

Nyanlända och flyktingar

Kommunen ansvarar för att ta emot nyanlända för bosättning efter anvisning

utifrån sitt kommunal och sin årsplanering. Dessutom tar kommunerna emot nyanlända som ordnar bosättning på egen hand, personer som kommer som anhöriga till en person som redan bor i kommunen samt ensamkommande barn. Migrationsverket har prognostiserat att antalet asylsökande till Sverige kommer att minska. Detta kommer även att påverka antalet nyanlända som ska tas emot i Österåkers kommun.

Massflyktsdirektivet som är förlängt till 4 mars 2026 innebär att ukrainska medborgare eller de som har skyddsstatus i Ukraina och har lämnat landet efter den ryska invasionen kan få ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i Sverige.

Migrationsverket har fått i uppdrag att planera för mottagningscenter för asylsökande. I planen ingår ett sådant center i Stockholm.

Kompetensförsörjning

Det har blivit lättare att rekrytera socialsekreterare och anlita det av hyrpersonal via bemanningsföretag har minskat. Kompetensförsörjningen för att kunna både rekrytera, behålla och utveckla redan anställda bedöms vara stabilt.

Digitalisering

Digitalisering och välfärdsteknologi är områden där produkter, programvaror och tjänster utvecklas snabbt. För kommuninvånarna kan utvecklingen bidra till ökad självständighet, delaktighet, tillgänglighet och trygghet. För verksamheten innebär det möjlighet till ökad effektivitet, nya arbetssätt och ökad kvalitet på tjänsterna. Förvaltningens verksamhetssystem sätter medborgarna i centrum. Systemet hanterar information; ansökan, anmälan, handläggning, dokumentation, beslut och uppföljning etc. Det är en lösning som ger transparens, informationsflöden och information i realtid för verksamhetens alla användare och medborgare. Med medborgartjänster kan de enskilda följa status för sitt ärende och se beslut. Förhoppningen är att flera digitaliserade tjänster inom socialnämndens verksamheter kommer att frigöra tid som kan användas till att höja kvaliteten för de som har kontakt med nämnden.

Social hållbarhet

I kommunens hållbarhetsramverk, 2022-06-09, får nämnderna i uppdrag att konkretisera genomförandet av Agenda 2030 utifrån sina specifika uppdrag. I ramverket föreslås flera åtgärder bland annat att *Utveckla kommunens arbete med att skapa fler livschanser till de människor och grupper som har sämst förutsättningar, och kommunicera det arbete som görs för att visa att man arbetar enligt principen "Ingen lämnas utanför"*. Att utveckla välfärden på ett socialt hållbart sätt kräver kompetenser inom flera sakområden och är såväl en utmaning som möjlighet för en förbättrad socialtjänst. Livsvillkor och levnadsförhållanden såsom jämställdhet och hälsa ger olika förutsättningar för individen, vilket socialtjänsten ska ta hänsyn till. Detta förutsätter kunskaper, metoder och perspektivgemenskap som går på tvären i organisationen men också mellan olika aktörer inom välfärden. Detta kräver styrning och ledning för att leverera god service till medborgarna och en hållbar samhällsutveckling.

I0 Målbilaga

Övergripande mål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Målnivå 2024
Österåkers verksamheter präglas av hög kvalitet	Nämndens verksamhet ska präglas av rättssäkerhet.	Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom (medelvärde) 	124	92	86	120	120
	Den enskilde ska uppleva kontakten med socialtjänsten tillfredställande	Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - tydlig information, andel (%) 	86	94	96	94	94
		Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - inflytande, andel (%) 	96	95	96	92	92
		Brukarbedömning barn- och ungdomsvård IFO - påverka hjälp, andel (%) 	78	50	43	50	50
Österåker har en robust och effektiv ekonomi	Nämnden ska eftersträva hög prognossäkerhet genom samtliga arbetsprocesser.	Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%) 	-34	-41		-25	-25
	Socialnämnden ska bidra till social hållbarhet vid befolkningsökning utan att den ekonomiska utvecklingen relativt sett ska öka.	Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) 	43	38		40	40

Övergripande mål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Målnivå 2024
Österåker är en trygg kommun för de som vistas, verkar och bor här	Medarbetare som i sin yrkesroll får kännedom eller misstänker att ett barn far illa ska anmäla det	Information om skyldigheten att anmäla oro för barn ska ges till personal som kommer i kontakt med barn i sitt yrke. (1 gång per år) 			100 %	100 %	100 %
	Ingen som får insatser av nämnden ska vara utsatt för missförhållanden eller risk för allvarlig skada.	Informera om rapporteringsskyldigheten enligt Lex Sarah till den som påbörjar en anställning eller praktikperiod inom socialförvaltning. Information om rapporteringsskyldigheten ska därefter ges återkommande, minst en gång per år. 			100 %	100 %	100
	Öka kvaliteten i mötet mellan socialtjänstens medarbetare och invånare.	Deltagande i Yrkesresan ska omfatta alla som utbildningen är till för. 			100	100	100 %
Österåkers utveckling sker med fokus på en hållbar framtid	Nämnden ska bidra till att miljöpåverkan minskar inom upphandlade tjänster under 2024	Andel upphandlingar 2024 där nämnden har ställt krav att minska negativ miljöpåverkan i utgångspunkt i miljö och klimatprogrammet. 			100 %	100 %	100 %

II Bilaga Internkontroll

Kontrollmoment	Periodicitet	Metod (internkontroll)	Uppföljningsansvarig (funktion)	Är kontrollmomentet genomfört enligt plan?	Har det uppkommit några avvikelser?	Kommentera vid avvikelse
Central 1: Det finns en redundans i organisationen genom framtagna rutinbeskrivningar för det dagliga arbetet	1 ggr per år	Genomgång på enhetsmöte, vilket dokumenteras.	Enhetschef	☒ Ja	☒ Nej	
Central 2: Alla förvaltningar har en aktuell kompetensförsörjningsplan	1 ggr per år	Avstämning på ledningsgruppsmöte, vilket dokumenteras.	Förvaltningschef	☒ Ja	☒ Nej	
Central 3: Efterlevnad av policy för hållbart resande	1 ggr per år	Genomgång sker på APT	Enhetschef	☒ Ja	☒ Nej	
Verksamhetsspecifikt kontrollmoment 1: Endast behörig personal ska ha tillgång till arkiv, handlingar och system.	2 ggr per år	Loggningskontroll i verksamhetssystemet undertecknas av behörig chef samt förteckning över "taggar" med behörighet till arkivet kontrolleras.	Enhetschef	☒ Ja	☒ Nej	